

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

REMISSYTTRANDE

2015-10-21

Ert datum 2015-07-10

Ert dnr M2015/2406/R

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Förslag till underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit del av förslaget till underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter och önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att mellanstatliga krafttag för att stävja problemen med invasiva främmande arter i grunden är rätt tänkt. Vi har emellertid vid remissbehandlingen av den nu gällande förordningen ställt oss mycket tveksamma till att en gemensam förteckning av prioriterade arter, som omfattar alla EU länder, är bästa vägen att gå. Hotbilden skiljer sig åt inom olika delar av Europa. Regionalt indelat arbete är i många sammanhang mer ändamålsenligt och effektivt. Våra farhågor exemplifieras av signalkräftan, en för svensk landsbygdsnäring och kultur extremt viktig kommersiell art, som nu riskerar att hamna på unionslistan trots att vi sedan länge har en nationell lagstiftning som på ett bra och väl förankrat sätt hanterar och minimerar dess skadliga effekter.

Sveriges Fiskevattenägareförbund har under hela processen med förordningen understrukt vikten av att signalkräftan i egenskap av sedan länge väl etablerad art i Sverige och viktig resurs för svensk fiskeri- och landsbygdsnäring **inte ska omfattas av unionslistan** eller hamna i kläm via föreslagen förordning. Då svenska myndigheter nu uttrycker stora farhågor om att signalkräftan trots allt kommer att bli aktuell på unionslistan, fokuserar vi i detta yttrande på att utveckla och beskriva konsekvenserna av en listning. Vi anser att den konsekvensanalys som redovisas i föreliggande remissunderlag är mycket undermålig och vill genom vår beskrivning tydliggöra allvaret i frågan och förmedla starka argument för Sverige att hålla signalkräftan utanför unionslistan. Det är stora landsbygdsvärden som står på spel.

Sveriges Fiskevattenägareförbund har beträffande de författningsförslag och förslag till behöriga myndigheter som redovisas i underlaget inga särskilda synpunkter. Förslaget om utsträckta möjligheter till äganderättsligt intrång ställer vi oss emellertid tveksamma till och avstyrker det helt om det skulle åsyfta åtgärder riktade mot legala bestånd av signalkräfta.

Signalkräftan – en viktig landsbygdsresurs

Sveriges Fiskevattenägareförbund ser med mycket stark oro på förslaget om att föra upp signalkräftan på unionslistan under *Förordningen om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva och främmande arter*. Signalkräftan är en mycket viktig landsbygdsresurs med ett fångstvärde på över 300 miljoner kronor per år.

Vi hoppas och utgår från att Sverige med kraft motsätter sig att signalkräftan införs på unionslistan. I andra hand, om arten ändå införs, måste Sverige ovillkorligen få ett fullgott undantag när det gäller signalkräftan. Ett undantag som innebär att nyttjandet av resursen kan fortgå som idag.

En väl etablerad kräftart

Signalkräftan infördes till Sverige med början år 1959 på initiativ och uppdrag av regeringen. Både dåvarande Fiskeristyrelsen och Domänverket deltog i projektet. Syftet var att hitta en fullgod ersättningskräfta till de många vatten där flodkräftan slagits ut av kräftpest. Signalkräftan spreds sedan med starkt stöd av statliga fiskeritjänstemän. Ett mycket stort antal enskilda fiskerättsägare och föreningar satsade rejält med ekonomiska medel och mängder av ideella arbetstimmar på att restaurera kräftvatten genom utplantering av signalkräfta. Därefter har signalkräftan etablerat sig och finns nu i över 4 000 legala bestånd i Götaland och Svealand, allt från de största sjöarna Vänern, Vättern och Hjälmaren till små sjöar och dammar.

Med statens goda minne har alltså mycket stora privata resurser i form av pengar och arbete lagts ned genom åren för att restaurera pestdrabbade vatten genom legal utsättning av signalkräfta.

I yrkesmässigt fiske i de stora sjöarna omsätter signalkräftan 25 miljoner kronor om året. Det sammanlagda fångstvärdet från enskilda fiskevatten uppgår till minst 300 miljoner kronor. Många landsbygdsföretag säljer kräftfiskeupplevelser och konsumtionskräftor är en stor handelsvara och inkomstkälla för småskaliga landsbygdsföretag.

Tre tunga argument mot att lista signalkräftan

För det första är det omöjligt att utrota signalkräftan eller ens minska dess utbredning. Enstaka försök har gjorts för att utrota begränsade bestånd, bland annat i kalkbrott på Gotland. Efter stora insatser tycks man ha lyckats i några fall, men varje enskild insats kräver mycket tid och omfattande användning av gifter. I sjöar kan utrotning betraktas som näst intill utsiktslös.

För det andra är signalkräftan en väl etablerad och mycket värdefull art som i ett helhetsperspektiv inte ens är önskvärd att få bort i dagens läge. Den svenska kräftkulturen och traditionen förutsätter ett utbud av kräftor som inte kan tillgodoses på annat sätt.

För det tredje, som redan nämnts, är signalkräftan underlag för en omfattande landsbygdsnäring som skapar både sysselsättning och ekonomisk bärkraft åt många landsbygdsföretag.

Konsekvenser av en listning

Våra båda svenska kräftarter, signalkräftan och flodkräftan, är oerhört betydelsefulla för samtliga landsbygds fiskerinärings och inte minst för livskvaliteten på landsbygden. Signalkräftan är den kräftart som bär den svenska kräftkulturen och är underlag för en omfattande landsbygdsnäring som skapar både sysselsättning och ekonomisk bärkraft åt många landsbygdsföretag. Om signalkräftan förs upp på unionslistan kan konsekvenserna bli förödande för svensk kräftnäring och kräftkultur. Enbart fångstvärdet uppgår som nämnts till mer än 300 miljoner kr per år. Till detta ska läggas de förädlingsvärden som uppkommer vid upplåtelse av kräftfiske och upplevelsearrangemang med koppling till fiske- och landsbygdsturism.

Kräftfisket ingår i all fiskerinäring i Sverige. Signalkräftan är en viktig målart i det yrkesmässiga insjöfisket, inom vattenbruket är dammodlingen av signalkräftor omfattande och att sälja arrangemang och upplevelser kring kräftfiske är en viktig ingrediens i den gårdsbaserade fiske- och landsbygdsturismen. Främjandestrategier för både fisketurismen, vattenbruket och yrkesfisket har nyligen tagits fram av Jordbruksverket. En listning av signalkräftan skulle gå stick i stäv med ambitionerna i dessa utvecklingsstrategier och inte minst den svenska livsmedelsstrategin i vardande, vars intentioner är att främja inhemsk produktion och försörjning av livsmedel.

Även om fisket efter signalkräfta skulle kunna fortgå inom ramen för en unionslistning riskerar näringen att påtagligt skadas bland annat genom att marknadsvärdet av arten sannolikt kommer att försämrast. Detta gäller både konsumtionskräftor och kräftor som säljs i form av upplevelsearrangemang.

En unionslistning berör ett mycket stort antal enskilda fiskerättsägare. Uppskattningsvis rör det sig om fler än 100 000 fiskerättsägare med enskilda fiskevatten som idag bedriver fiske på legalt utsatt signalkräfta. Fiskerätten ingår som en del av äganderätten i skogs- och lantbruksfastigheter. En listning skulle innebära ett mycket grovt intrång i denna äganderätt, en värdeminskning för fastigheterna och ett inkomstbortfallet från resursen som riskerar att bli betydande. Som exempel är minst 500 landsbygdsföretag aktivt verksamma inom kräftfiskerieringen i någon form. Antal sysselsatta inom dessa företag och i omkringliggande verksamheter på landsbygden är flerdubbelt större. Inskränkningar i kräftfisket riskerar att få stor inverkan på det totala resursutnyttjandet och försörjningen på många jord- och skogsbruksfastigheter.

Merparten av landets signalkräftavatten nyttjas till rekreation och husbehov. Traditionen och kulturen kring kräftfisket är mycket starkt förankrad i de svenska folkdjupen och i samband med kräftfisket återvänder många utsocknes fiskerättsägare och forna landsbygdsbor till sina hembygder. Många signalkräftvatten upplåts också genom kortförsäljning eller arrenderas ut till allmänheten. Detta rekreativfiske har i sig självt många positiva effekter för andra företag på landsbygden. Bland annat får boendeanläggningar, lanthandeln m.m. ett uppsving under kräftfiskesäsongen. Även passivt skapar alltså kräftfiskekulturen ekonomi på landsbygden.

Sveriges Fiskevattenägareförbund producerar kontinuerligt studieböcker för att understödja det viktiga förvaltnings- och utvecklingsarbete kring landsbygds fiskevattenresurs. I år har

vi bland annat gett ut en efterlängtd handbok i förvaltning av våra sötvattenskräftor som vi har producerat i samverkan med SLUs kräftforskare. Flertalet av landets signalkräftavatten förvaltas av fiskevårdsområdesföreningar. Signalkräftan röner stort intresse bland fiskerättsägare och fungerar på många håll som en katalysator för övrigt förvaltnings- och fiskevårdsarbete i sjöar och vattendrag. En listning hotar att lägga en våt filt över detta viktiga och i mångt och mycket ideella förvaltningsarbete.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör

Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid 146
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
Hemsida: www.vattenagarna.se